

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1489/2537

ธนาคาร กสิกร ไทย จำกัด(จก) ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธโนทัย กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1574

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยที่ 2 บิดาผู้ใช้อำนาจปกครองของจำเลยที่ 3 ทำนิติกรรมจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 แทนจำเลยที่ 3 ผู้เยาว์ได้จำเลยที่ 3 เบิกความในคดีดังกล่าวว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 จะสร้างป้อมน้ำมันจึงจำต้องจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 เพื่อหาเงินมาลงทุน เมื่อจำเลยที่ 2 นำที่ดินดังกล่าวไปประกันเงินที่ห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ 1 กู้จากโจทก์ จำเลยที่ 3 ซึ่งขณะนั้นบรรลุนิติภาวะแล้วก็ยังเข้าทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้หรือเบิกเงินเกินบัญชี และทำบันทึกข้อตกลงขึ้นเงินจำนองเป็นครั้งที่ 2 ต่อโจทก์ เพื่อเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 อีก แสดงว่าจำเลยที่ 3 รู้ว่าห้างหุ้นส่วนจำเลยที่ 1 เป็นกิจการที่จำเลยที่ 2 และ อ.บิดามารดาของจำเลยที่ 3 ร่วมกันประกอบธุรกิจโดยตรง ดังนั้นการที่จำเลยที่ 2 ทำนิติกรรมจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 เพื่อเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 ถือได้ว่าเป็นไปตามที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตย่อมมีผลผูกพันจำเลยที่ 3 แม้ อ. มารดาจำเลยที่ 3 จะร่วมลงชื่อกับจำเลยที่ 2 เป็นผู้ทำการแทนจำเลยที่ 3 โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เป็นผู้จำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 แทนจำเลยที่ 3 ด้วยก็ตามแต่ อ. ก็เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองตามกฎหมายของจำเลยที่ 3 ด้วยคนหนึ่ง ทั้งสัญญาที่อ. ร่วมลงนามก็ไม่มีภาระนอกเหนือไปจากคำสั่งอนุญาตของศาลการกระทำของ อ. ไม่ทำให้นิติกรรมที่จำเลยที่ 2 ทำไว้ต่อโจทก์แทนจำเลยที่ 3 ต้องเสียไป

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงินจำนวน 7,251,010.56 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จากต้นเงิน 6,611,702.19 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ให้จำเลยที่ 3 ถูกลดที่ดินที่จำนองโดยชำระหนี้ดังกล่าว หากจำเลยที่ 3 ไม่ชำระให้นำทรัพย์สินซึ่งจำนองของจำเลยที่ 3 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอให้จำเลยที่ 3 ชดใช้ส่วนที่ยังขาดอยู่จนครบถ้วนจำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การว่า จำเลยที่ 1 ได้ทำสัญญาบัญชีเดินสะพัดและสัญญากู้เงินตามฟ้องจริง จำเลยที่ 1 ไม่มีวัตถุประสงค์ในการทำสัญญาบัญชีเดินสะพัด ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี หรือกู้ยืมเงิน การที่หุ้นส่วนผู้จัดการห้างจำเลยที่ 1 ทำสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีและสัญญากู้เงินกับโจทก์จึงเป็นการทำนอกขอบวัตถุประสงค์และโดยปราศจากอำนาจ อีกทั้งเงินที่ได้จากการกู้ยืมจากโจทก์มิได้ใช้ในกิจการของห้างจำเลยที่ 1 แต่อย่างใดฉะนั้นสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีและสัญญากู้เงินตามฟ้องโจทก์ทุกฉบับจึงไม่ผูกพันจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 1 และที่ 2 จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ สัญญาบัญชีเดินสะพัดมิได้เลิกในวันที่ 22 ธันวาคม 2530 ตามฟ้องโจทก์ แต่ได้เลิกกันในวันที่ 14 กันยายน 2528 หลังจากสัญญาบัญชีเดินสะพัดเลิกกันแล้วในระหว่างวันที่ 19 กันยายน 2528 จนถึงวันที่ 11 ตุลาคม 2528 จำเลยที่ 1 ได้นำเงินเข้าบัญชีชำระหนี้แก่โจทก์หลายครั้งรวมเป็นเงิน 273,600 บาท จำเลยที่ 1 และที่ 2 ขอหักหนี้จำนวน 273,600 บาท มาในคำให้การนี้ ขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 3 ให้การว่า จำเลยที่ 3 เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของจำเลยที่ 2 และนางเอี่ยมพร ทรงวุฒิ ขณะทำสัญญาค้ำประกันฉบับ

ลงวันที่ 20 กันยายน 2525, 28 เมษายน 2526 และ 9 ธันวาคม 2525เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 9, 10 และ 11 นั้น จำเลยที่ 3 ยังเป็นผู้เยาว์ สัญญาค้ำประกันทั้งสามฉบับดังกล่าวจำเลยที่ 2 และนางเอี่ยมพร บิดามารดาผู้ใช้อำนาจปกครองเป็นผู้ทำนิติกรรมแทนโดยมิได้รับอนุญาตจากศาล สัญญาค้ำประกันทั้งสามฉบับจึงไม่ผูกพันจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 3 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2792, 2793 และ 2794 ตำบลปาเซ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์จำเลยที่ 3 มิได้ทำสัญญาจำนองที่ดิน สัญญาต่อท้ายสัญญาจำนองที่ดินบันทึกข้อตกลงขึ้นเงินจำนองครั้งที่ 1 และที่ 2 ตามฟ้องโจทก์แต่อย่างใด จำเลยที่ 2 และนางเอี่ยมพรผู้ใช้อำนาจปกครองจำเลยที่ 3 เป็นผู้ทำสัญญาแทน โดยมิได้รับอนุญาตจากศาลจึงไม่ผูกพันจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 3 ได้ทำสัญญาค้ำประกันฉบับลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2528เอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 12 จริง โดยสัญญาดังกล่าวมีความว่าเป็นการค้ำประกันหนี้เงินกู้ของจำเลยที่ 1 ตามสัญญากู้เงินลงวันที่ 18 มกราคม 2528 เป็นจำนวนเงิน 2,000,000 บาท โดยสัญญาค้ำประกันไม่มีข้อความใดให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยทด้น โจทก์จึงไม่มีสิทธิคิดดอกเบี้ยทด้นเอาแก่จำเลยที่ 3 หากว่าโจทก์มีสิทธิบังคับจำนองแล้ว ก็ได้ไม่เกินจำนวนเงินที่เอาจำนองพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 19 ต่อปี นับแต่วันที่สัญญาบัญชีเดินสะพัดสิ้นสุดลงเป็นต้นไป ขอศาลพิพากษาให้จำเลยที่ 3 ในฐานะผู้ค้ำประกันตามสัญญาค้ำประกันฉบับลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2528 ชำระหนี้โจทก์เป็นจำนวนไม่เกิน 2,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 18.5 ต่อปี ไม่ทบต้นนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชำระเงินจำนวน 6,338,050.43 บาท แก่โจทก์พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปีจากต้นเงิน 3,655,855 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จและดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 17.5 ต่อปี จากต้นเงิน 2,144,924.52 บาทนับแต่วันที่ 14 ตุลาคม 2528 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2529 และอัตราร้อยละ 17 ต่อปี นับแต่วันที่ 2 มกราคม 2529 ถึงวันที่ 4 มีนาคม 2529 และอัตราร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันที่ 5 มีนาคม 2529 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ให้จำเลยที่ 3 ร่วมรับผิดชอบด้วยเป็นเงิน 2,000,000 บาท หากจำเลยที่ 3 ประสงค์จะไถ่ถอนจำนองให้ชำระเงินเท่าที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ต้องรับผิดชอบแต่ไม่เกิน 7,000,000 บาท ถ้าจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือไถ่ถอนจำนองดังกล่าวให้ยึดที่ดินที่จำนองออกขายทอดตลาดชำระหนี้ให้โจทก์จำเลยที่ 3 อุทธรณ์ โดยได้รับอนุญาตให้อุทธรณ์อย่างคนอนาถาศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิพากษายืนจำเลยที่ 3 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตให้ฎีกาอย่างคนอนาถาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ตามคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 139/2525 ของศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้จำเลยที่ 2 ผู้ใช้อำนาจปกครองตามกฎหมายของจำเลยที่ 3 ซึ่งยังเป็นผู้เยาว์อยู่ในขณะนั้นทำนิติกรรมจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 ตามโฉนดเลขที่ 2792, 2793 และ 2794 ตำบลปาเซ อำเภอเมืองอุดรดิตถ์ จังหวัดอุดรดิตถ์ แทนจำเลยที่ 3 บุตรผู้เยาว์ได้ ดังนั้นเมื่อจำเลยที่ 2 นำที่ดินดังกล่าวไปประกันเงินที่จำเลยที่ 1 กู้จากโจทก์ ซึ่งตามหนังสือรับรองของสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดอุดรดิตถ์ปรากฏว่าห้างจำเลยที่ 1 มีวัตถุประสงค์ค้าผลิตภัณฑ์น้ำมันมีผู้เป็นหุ้นส่วนเพียง 2 คนคือจำเลยที่ 2 และนางเอี่ยมพร ทรงวุฒิซึ่งเป็นบิดาและมารดาของจำเลยที่ 3 จำเลยที่ 1 จึงเป็นกิจการของจำเลยที่ 2 ที่ประกอบกิจการค้าผลิตภัณฑ์น้ำมัน จำเลยที่ 3 เบิกความไว้ในคดีหมายเลขแดงที่ 139/2525 ของศาลชั้นต้นว่าจำเลยที่ 2 และที่ 3 จะสร้างปั้มน้ำมัน จึงจำเป็นต้องจำนองที่ดิน 3 แปลงของจำเลยที่ 3 เพื่อหาเงินมาลงทุน แม้ขณะเบิกความจำเลยที่ 3 ยังเป็นผู้เยาว์แต่มีอายุ 19 ปีแล้ว กำลังศึกษาอยู่ที่วิทยาลัยการคำ จึงน่าจะเชื่อได้ว่ารู้และเข้าใจข้อเท็จจริงต่าง ๆ ได้ดีนอกจากนี้เมื่อจำเลยที่ 3 บรรลุนิติภาวะแล้วยังก็เข้าทำสัญญาค้ำประกันเงินกู้หรือเบิกเงินเกินบัญชีและทำบันทึก

ข้อตกลงขึ้นเงินจำนองเป็นครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2528ต่อโจทก์เพื่อเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 ด้วยตนเองอีกด้วยอันเป็นการแสดงว่าจำเลยที่ 3 รู้ว่าจำเลยที่ 1 เป็นกิจการที่จำเลยที่ 2 และนางเอี่ยมพรปิตามารดาของจำเลยที่ 3 ร่วมกันประกอบธุรกิจเกี่ยวกับน้ำมันโดยตรง และจำเลยที่ 2 เป็นผู้ดำเนินกิจการของจำเลยที่ 1 ในฐานะหุ้นส่วนผู้จัดการ จำเลยที่ 2 ย่อมต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 อยู่แล้ว ดังนั้นการที่จำเลยที่ 2 ทำนิติกรรมจำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 เพื่อเป็นประกันหนี้ของจำเลยที่ 1 ถือได้ว่าเป็นไปตามที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 139/2525 เป็นการกระทำแทนจำเลยที่ 3 โดยชอบยอมมีผลผูกพันจำเลยที่ 3 ส่วนที่จำเลยที่ 3 อ้างว่าการที่นางเอี่ยมพรมารดาจำเลยที่ 3 ลงชื่อร่วมกับจำเลยที่ 2 เป็นผู้ทำการแทนจำเลยที่ 3 ในหนังสือสัญญาจำนองและหนังสือสัญญาขึ้นเงินจำนองครั้งที่ 1 โดยมีได้รับอนุญาตให้ทำนิติกรรมจากศาลจึงไม่ผูกพันจำเลยที่ 3 นั้นเห็นว่า กรณีนี้จำเลยที่ 2 ได้รับอนุญาตจากศาลให้นำที่ดินของจำเลยที่ 3 ไปจำนองแล้ว ทั้งในการจำนองที่ดินดังกล่าวจำเลยที่ 2 ก็ลงนามแทนจำเลยที่ 3 ในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองอยู่แล้วแม้นางเอี่ยมพรมารดาจำเลยที่ 3 จะไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เป็นผู้จำนองที่ดินของจำเลยที่ 3 แทนจำเลยที่ 3 ได้ แต่นางเอี่ยมพรก็เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองตามกฎหมายของจำเลยที่ 3 ด้วยคนหนึ่งทั้งสัญญาที่นางเอี่ยมพรร่วมลงนามก็ไม่มี การกระทำนอกเหนือไปจากคำสั่งอนุญาตของศาล การกระทำของนางเอี่ยมพรดังกล่าวจึงไม่ทำให้นิติกรรมที่จำเลยที่ 2 ทำไว้ต่อโจทก์แทนจำเลยที่ 3 ต้องเสียไปดังจำเลยที่ 3 กล่าวอ้าง ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 2 ฎีกาจำเลยที่ 3 ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

ดำรงพงศ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา · อาภาศ บำรุงชีพ · ปราโมทย์ บุณนาค

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1489/2537>